

SPORMETRE

The Journal of Physical Education and Sport Sciences
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi

DOI: 10.33689/spormetre.667672

Geliş Tarihi (Received): 30.12.2019

Kabul Tarihi (Accepted): 26.09.2020

Online Yayın Tarihi (Published): 30.12.2020

REKREASYON BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN UMUT DÜZEYİNE ETKİSİ

Ziya BAHADIR¹, Zehra CERTEL^{2*}, Çağrı Hamdi ERDOĞAN³, Tennur YERLİSU LAPA²

¹Erciyes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, KAYSERİ

²Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, ANTALYA

³Şehit Ahmet Cihan Kılıcı Ortaokulu, KAYSERİ

Öz: Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin Dışa dönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk, duygusal dengesizlik ve deneyime açıklık kişilik özelliklerinin, sürekli umut düzeyini yordamadaki rolünü ortaya koymaktır. Araştırma, Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Rekreatyon Bölümünde öğrenim gören 337 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Bacanlı, İlhan ve Arslan tarafından geliştirilen “Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT)”, Tarhan ve Bacanlı tarafından geliştirilen “Sürekli Umut Ölçeği” ve veri analizinde çoklu regresyon ölçeği kullanılmıştır. Sonuçlar, dışa dönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk, duygusal dengesizlik, deneyime açıklık değişkenlerinin umut düzeyini açıklayıcılık gücünün zayıf, deneyime açıklık kişilik özelliğinin ise umut üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, kişilik özellikleri, umut, rekreatyon bölümü öğrencileri

THE EFFECTS OF RECREATION STUDENTS' PERSONALITY TRAITS ON LEVEL OF HOPE

Abstract: The purpose of this study was to investigate the role of personality traits of students in university to predict their dispositional hope levels. A total of 337 students studying in Recreation Department, Faculty of Sport Sciences at Erciyes University participated in the study. Adjective Based Personality Scale, developed by Bacanlı, İlhan and Arslan, and Dispositional Hope Scale, developed by Tarhan and Bacanlı, were used to collect data. Multiple regression analysis was applied. As a result, extraversion, agreeableness, conscientiousness, neuroticism and openness to experience were determined as weak determinants of dispositional hope levels. Openness to experience was the only variable predicting hope levels of students.

Key Words: Personality, personality traits, hope, recreation department students

GİRİŞ

Umut, bireylerin yaşamlarında kendilerini yeterli hissedip zorluklarla başa çıkmalarında önemli bir faktördür. Bireylerin yaşadıkları sosyal ve ekonomik sorunlar, üniversiteye girişte ve istenilen mesleğe girmede yaşanan stresler, sağlıkla ilgili problemler ve eğitimde karşılaşılan sorunlar gençlerin ruhsal gelişimlerini, ruh sağlıklarını ve hayata bakış açılarını etkilemektedir. Staats ve Stassen (1985) umudu; “olumlu gelecek beklentilerinin olumsuz gelecek beklentileri üzerinde hâkim olmasıdır” şeklinde tanımlamışlardır. Snyder’a (2002) göre umut; “bireylerin kendilerini, arzu edilen hedeflere giden yolları üretme, bu yolları harekete geçirme ve sürekli kullanma yeteneğine sahip olarak gördükleri, hedefe yönelik bir düşünce türüdür.” Aynı zamanda umudun “bireyin dünyaya olan inancını, güvenini ve hayatın yaşamaya değer olduğu yönündeki düşüncesini içeren temel bir insanlık durumu” olduğu belirtilmektedir (Zournazi, 2004).

Snyder ve ark. (2002c) umudu “amaçlar (Goals), alternatif yollar düşüncesi (Pathways thinking) ve eyleyici düşünce (Agency thinking)” olmak üzere üç boyutta açıklamıştır. Birinci boyut olan amaçlar “kısa vadeden uzun vadeye kadar değişen zaman diliminde ya da gerçekleşme ihtimali çok olandan gerçekleşme durumu az olana kadar farklı derecelerde olabilirler.” Amaçlarda önemli olan üç şey ise “birey için bir değeri olması, ulaşılabilir olması ve bir derece belirsizlik içermesidir” (Snyder, 2002; Snyder, 2005). Umudun ikinci boyutu olan alternatif yollar düşüncesi “arzulanan amaçlara ulaşmada kullanılabilir yollar bulma kapasitesi” olarak belirtilmektedir (Cheavens ve ark., 2006). Bu boyut “kişinin normal ya da zorlu koşullar altında arzulanan hedefler için başarılı planlar yapabilme ve yollar üretebilme kapasitesine ilişkin algısıdır” (Snyder ve ark., 1991; Snyder ve ark., 2002c). Amaca ulaşma sürecinde birey engellerle karşılaştığında, bu boyut “bireyin yeni çözümler üretmesini, içsel konuşmalarla alternatifleri güçlendirmesini ve amaca ulaşmasını sağlar” (Snyder ve ark., 1998; Snyder, 2005). Diğer alt boyut olan eyleyici düşünce alt boyutu ise; amacı elde edebilmek için kendisinde istek, güç hissetme ve bireyin geçmişte ve içinde bulunduğu zamanda ve gelecekte amaçlarını elde etmede, başarılı kararlar verdiğini veya verebileceğine ilişkin duygu ve düşüncelere karşılık gelmektedir (Snyder ve ark., 1991). Snyder ve ark., (2002b) “alternatif yollar düşüncesi ve eyleyici düşünceler” boyutlarının birbirleriyle pozitif yönde ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

Umutla ilgili literatür incelendiğinde; umudun, bireylerin ruhsal ve fiziksel sağlığına olumlu katkılar yaptığını (Frankl, 2000), iyilik halini yükselttiğini (Tsukasa ve Snyder, 2005), yaşam doyumlarını arttırdığını (Bailey ve Snyder, 2007; Cole, 2008), motivasyon düzeyleri, öz-yeterlikleri ve yaşam kaliteleri üzerinde etkili olduğunu (Miller, 2007; Snyder, 2002; Snyder ve ark., 1998) ve akademik başarı ile umut arasındaki ilişkiyi (Snyder ve ark., 2002a) ortaya koyan birçok çalışmaya rastlanmıştır. Martin (2007) umut düzeyinin yüksek olmasını sağlığın, düşüklüğünü ise kişisel üzüntü ve sıkıntıların göstergesi olarak yorumlamaktadır. Umudun yüksek olduğu bireyler, yaşam amaçları yüksek, güvenli, enerjik, mutlu, zorluklara karşı dirençli ve uyum sağlayıcı başa çıkma stratejilerine sahip bireylerdir. Bunun yanında Tarhan ve Bacanlı (2016), bireyin psikolojik özelliklerini taşıyan kişilik özelliklerinin umudu etkileyebileceğini belirtmişlerdir.

Kişilik kavramı geniş kapsamlı bir kavramdır ve alan yazında birbirine benzer olmakla birlikte birçok tanımına rastlamak mümkündür. Kişilik, “bireyin düşünme, hareket etme, hissetme ve davranma yollarının toplamı ve bireyi diğer bireylerden ayıran özelliklerdir” (D’Souza ve Saelee, 2014). Mount ve ark. (2005) ise kişiliği, “bireylerin zaman içinde kalıcı hale gelen duygusal, davranışsal ve bilişsel yapılarının nedenlerini belirlemede bir araya gelmiş, psikolojik özelliklerinin izlerini taşıyan ve bireylerin kim olduğunu gösteren özellikleridir” şeklinde tanımlamaktadırlar.

Dünya çapında en fazla kabul gören kişilik özellikleri taksonomisi Büyük Beş ya da Beş Faktör modelidir. Goldberg (1992) kişilik özelliklerini temsil eden sıfatları beş genel başlık altında toplamıştır ve bunlara Big Five (Büyük Beş) adını vermiştir. Büyük Beş boyutları; “dışa dönüklük, duygusal dengesizlik, yumuşak başlılık, sorumluluk ve deneyime açıklık” olarak adlandırılmaktadır. Costa ve McCrae (1993), Büyük Beş modelinin kişilik özelliklerini temsil etme gücünün yüksek olduğuna işaret etmişlerdir. Costa ve McCrae (1993) Büyük Beş Modelini kullanarak beş faktör altında, her faktör için 6, toplamda 30 alt sıfattan oluşan NEO-PI-R (Neurotism, Extroversion, Openness to experience- Personality Inventory- Revised) kişilik özellikleri ölçme aracını geliştirmişlerdir. Costa ve McCrae'nın beş boyutu ve ilgili sıfatlar;

1- Dışa dönüklük; sosyal, enerjik, maceraperest, iyimser, atılgan (D'Souza ve Saelee, 2014), konuşkan, sıcakkanlı, heyecanlı ve coşkulu (Doğan, 2013), girişken (Çivitçi ve Arıcıoğlu, 2012), “atak, canlı, delidolu, neşeli, öne çıkan, baskın, etkili” (Bacanlı ve ark., 2009). Bu faktörün içerdiği zıt sıfatlar ise; içe kapanık, sessiz (D'Souza ve Saelee, 2014), insanlara karşı mesafeli, utangaç ve tutuk (Somer, Korkmaz ve Tatar, 2002), silik, uyuşuk, durgun, neşesiz, arka planda kalan, dikkat çekmeyen, etkisiz, donuk (Bacanlı ark., 2009) sıfatlarını kapsamaktadır.

2- Yumuşak Başlılık; diğer insanlara yardım etmeye istekli olma, diğer insanların çıkarlarına uygun şekilde davranma, uzlaşmacı, affetme özelliği olan (D'Souza ve Saelee, 2014), yardımsever ve bir bireyin ne kadar işbirlikçi, hoşgörülü (Bacanlı, İlhan ve Aslan, 2009), ılımlı ve uyumlu olduğunu gösteren sıfatları içeren boyuttur. Faktörün kapsadığı zıt sıfatlar; insafsız, bencil, kindar, hırçın (D'Souza ve Saelee, 2014), şüpheli, dik başlı, inatçı, rekabetçi, ihtiyatlı (Yelboğa, 2006), kayıtsız, kibirli, asi, acımasız, hoşgörüsüz (Bacanlı ve ark., 2009) sıfatlarını kapsamaktadır.

3- Sorumluluk; güvenilir, çalışkan, etkili, düzenli, öz disiplinli (D'Souza ve Saelee, 2014), kararlı, titiz, tertipli, organize, dakik, güçlü irade (Merdan, 2013), sorumlu, hırslı, dikkatli, gayretli, hazırlıklı gibi sıfatları içerir (Bacanlı ve ark., 2009). Zıt sıfatlar ise; tembel, aldırmaz, düzensiz ve umursamaz (D'Souza ve Saelee, 2014), disiplinsiz (Merdan, 2013), sorumsuz, hırslı değil, dikkatsiz, gayretsiz, hazırlıksız (Bacanlı ve ark., 2009) sıfatlarını kapsamaktadır.

4- Duygusal Dengesizlik/Nevrotizm; bireyin sakin, öz-güvenli ve soğukkanlı olmak yerine ne derece güvensiz, gergin, depresif ve duygusal davrandığını ifade etmektedir. Sakin, rahat (D'Souza ve Saelee, 2014), sabırlı, eleştiriye açık, strese toleranslı (Yelboğa, 2006) tutarlı, iyimser, huzurlu, kaygısız (Bacanlı ve ark., 2009), faktörün içerdiği zıt sıfatlar ise; gergin, öfke, endişe, sinirli (D'Souza ve Saelee, 2014), çekingen (Yelboğa, 2006) tutarsız, karamsar, huzursuz, kaygılı (Bacanlı ve ark., 2009) sıfatlarıdır.

5- Deneyime Açıklık; hayal gücü, yaratıcı, orijinal fantezi, estetik (D'Souza ve Saelee, 2014), ilgili, meraklı, yeniliklere açık olma, bağımsız (Doğan, 2013), tutkulu, yeni ilişkilere açık (Bacanlı ve ark., 2009). Zıt sıfatlar; hissiz, basmakalıp, dar görüşlü (D'Souza ve Saelee, 2014), tutucu, geleneksel, sabit fikirli ve yeniliklere kapalı (Doğan, 2013) liberal, yeni ilişkilere kapalı (Bacanlı ve ark., 2009) sıfatlarını içermektedir.

Bireylerin kim olduğunu gösteren özelliklerini taşıyan kişilik ile hayatın yaşamaya değer olduğu yönündeki düşüncesini içeren umut arasındaki ilişki merak uyandıran bir konu olarak ilgi çekmektedir. Kişilik özellikleri ve umut üzerine birçok çalışma olmasına karşın her iki konuyu da ele alan birkaç çalışmaya rastlanmıştır (Çetin Gündüz ve ark., 2017, Halama, 2010; İmamoğlu, 2017; Mascaro ve Rosen, 2005; Tarhan, 2012). Bu bağlamda öğrencilerinin kişilik özellikleri ve sürekli umut düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek önemli görülmüştür. Araştırmanın alan yazınına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. İlişkisel tarama modelleri iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2004).

Evren-Örneklem

Çalışma evrenini, 2017-2018 öğretim yılında Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi rekreasyon bölümünde öğrenim gören 387 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma, ölçeğin yapılacağı gün fakültede bulunan öğrenciler üzerinde tam sayımla gerçekleştirilmiştir. 357

öğrenciye ölçek uygulanmış, 20 ölçek eksik ve sağlıklı doldurulmadığı için analize dahil edilmemiştir. Böylece 337 öğrenci araştırma örneklemini oluşturmaktadır. Öğrenciler cinsiyete göre 108'i (%32) kadın, 229'u (%68) erkek olarak dağılmaktadır. Öğrenciler sınıfa göre 81'i (%24) 1. sınıf, 88'i (%26.1) 2. sınıf, 84'ü (%24.9) 3. sınıf, 84'ü (%24.9) 4. sınıf olarak dağılmaktadır. Öğrencilerin 171'i (%50.7) birinci öğretim, 166'sı (%49.3) ikinci öğretimde eğitim görmektedirler. Öğrencilerin 192'si (%57) lisanslı sporcu, 145'i (%43.0) lisanslı sporcu değildir. Öğrencilerin yaş ortalaması 21.30 ± 2.27 ; genel akademik not ortalaması 2.64 ± 0.33 ; lisanslı sporcuların spor deneyimleri ortalaması ise 6.41 ± 3.22 yıl olarak saptanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler “Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi”, “Sürekli Umut Ölçeği” ve kişisel bilgi formu ile toplanmıştır.

Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT) (Adjective Based Personality Scale): Üniversite öğrencilerin kişilik özelliklerini ölçmek üzere, Bacanlı ve ark. (2009) tarafından geliştirilen “Sıfatlara Dayalı Kişilik Testi (SDKT)” kullanılmıştır. Bacanlı ve ark. (2009) Büyük Beş modelinden yola çıkarak, faktörlerle ilgili uygun sıfat çiftleri kullanarak SDKT ölçeğini geliştirmiştir. 40 maddelik ölçekte dışadönüklük (9 madde), yumuşak başlılık (7 madde), sorumluluk (8 madde), deneyime açıklık (7 madde) ve duygusal dengesizlik (9 madde) boyutlarına uygun sıfat çiftleri kullanılmıştır. Birbirine zıt sıfat çiftlerinden oluşturulan ölçek 1-7 arasında derecelendirme ile ölçülmüştür. SDKT'nin boyutlarının Cronbach Alfa katsayıları: Duygusal dengesizlik .73, Dışadönüklük .89, Deneyime açıklık .80, Yumuşak başlılık .87, Sorumluluk .88 ve ölçek toplamı için .92 olarak bulunmuştur.

Sürekli Umut Ölçeği (SUÖ) (Dispositional Hope Scale): Snyder ve ark. (1991) tarafından geliştirilen ölçek Tarhan ve Bacanlı (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek “dört madde dolgu olmak üzere 12 maddeden” oluşmakta ve sekizli likert şeklindedir. Söz konusu dört maddenin bir tanesi geleceğe, iki tanesi şimdiki zamana ve bir tanesi geçmişe yönelik hazırlanmıştır. Dört maddede umutla ilişkisi olmayan dolgu maddeleridir. Ölçekten alınacak “en yüksek puan altmışdört, en düşük puan ise sekizdir.” 288 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülen çalışmada, “açımlayıcı faktör analizinde toplam varyansın %61'inin açıklandığı ve maddelerin iki faktörde (alternatif yollar düşüncesi ve eyleyici düşünce) toplandığı görülmüştür. İç tutarlık katsayısı .84, test tekrar test güvenilirlik kat sayısı eyleyici düşünce boyutu için .81, alternatif yollar düşüncesi boyutu için .78 ve ölçeğin toplam puanı için .86 olarak hesaplanmıştır.”

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Veriler değerlendirilirken “tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma” kullanılmıştır. Ayrıca iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Araştırmanın değişkenleri arasında ilişkileri tespit etmek için “Pearson Korelasyon Analizi” uygulanmıştır. Kişilik özelliklerinin “(Dışadönüklük, Yumuşak Başlılık, Sorumluluk, Duygusal Dengesizlik ve Deneyime Açıklık)” sürekli umut üzerindeki ortak etkisini ortaya koymak amacıyla “çoklu doğrusal regresyon analizi” uygulanmıştır. Bununla birlikte, verilerin analiz için uygunluğunu belirlemek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizinin temel varsayımları incelenmiştir. Çokluk ve ark. (2018) göre, “çoklu doğrusal regresyon yapılabilmesi için örnekleme normallik, doğrusallık, çoklu bağlantı problemi olup olmadığı test edilmiş” daha sonrasında analizler uygulanmıştır. Verilerin normallik dağılımını incelemek amacıyla, Kolmogorow Smirnov testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre verilerin

normal dağılıma sahip olmadığı tespit edilmiştir. Ardından, verilerin çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılarak, “verilerin çarpıklık ve basıklık katsayılarının +1.5 ile-1.5 aralığında olduğu” tespit edilmiştir. “Bu durum yapılan çalışmadan elde edilen puanların normal dağılım gösterdiği biçiminde yorumlanmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2013)”. Araştırmada anlamlılık düzeyi $p<.05$ ve $p<.001$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişilik özellikleri ve umut puan ortalamaları ile iç tutarlık katsayıları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin kişilik özellikleri ve umut puan ortalamaları

	n	Ort	Ss	Min.	Max.	Aralık	Alpha
SDKT Dışadönüklük	337	4.37	.96	1.78	6.78	1-7	.89
SDKT Yumuşak Başlılık	337	4.59	1.04	1.67	7.00	1-7	.91
SDKT Sorumluluk	337	4.78	1.12	1.71	7.00	1-7	.90
SDKT Duygusal Dengesizlik	337	4.52	1.00	1.86	6.71	1-7	.88
SDKT Deneyime Açıklık	337	5.29	1.21	1.62	7.00	1-7	.90
SUÖ Alternatif Yollar Düşüncesi	337	26.08	4.52	9.00	32.00	4-32	.78
SUÖ Eyleyici Düşünce	337	25.10	4.20	8.00	32.00	4-32	.80
SUÖ Toplam	337	51.18	7.78	17.00	64.00	8-64	.81

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin dışa dönüklük $4.37\pm.96$, yumuşak başlılık 4.59 ± 1.04 , sorumluluk 4.78 ± 1.12 , duygusal dengesizlik 4.52 ± 1.00 ve deneyime açıklık 5.29 ± 1.21 kişilik özellikleri puan ortalamaları ve SUÖ alt boyutlarından alternatif yollar düşüncesi 26.08 ± 4.52 , eyleyici düşünce 25.10 ± 4.20 ve SUÖ toplam puan ortalaması 51.18 ± 7.78 olarak bulunmuştur. Her iki ölçeğin güvenilirlik iç tutarlık katsayıları olarak hesaplanan Cronbach Alfa katsayıları $p>.70$ ’den büyük olduklarından dolayı bu çalışma için ölçeklerin güvenilirlik koşulunu yerine getirdiği kabul edilmiştir.

Öğrencilerin kişilik özellikleri ve umut puanları arasındaki ilişki analizi Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Kişilik özellikleri ve sürekli umut arasındaki ilişkiler

	SUÖ Alternatif yollar düşüncesi	SUÖ Eyleyici düşünce	SUÖ Toplam
SDKT Dışadönüklük	.297**	.244**	.304**
SDKT Yumuşak başlılık	.232**	.245**	.268**
SDKT Sorumluluk	.229**	.357**	.326**
SDKT Duygusal dengesizlik	.158**	.294**	.251**
SDKT Deneyime açıklık	.336**	.401**	.412**

** $p<.001$

Tablo 2 incelendiğinde, alternatif yollar düşüncesi ile dışadönüklük ($r=.297$; $p=.000<.001$) yumuşak başlılık ($r=.232$; $p=.000<.001$), sorumluluk ($r=.229$; $p=.000<.001$), duygusal dengesizlik ($r=.158$; $p=.004<.05$) ve deneyime açıklık ($r=.336$; $p=.000<.001$) arasında zayıf ve çok zayıf pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır. Eyleyici düşünce ile dışa dönüklük ($r=.244$; $p=.000<.05$) ve yumuşak başlılık ($r=.245$; $p=.000<.001$) arasında çok zayıf, sorumluluk ($r=.357$; $p=.000<.05$) duygusal dengesizlik ($r=.294$; $p=.000<.001$) ve deneyime açıklık ($r=.401$; $p=.000<.05$) arasında zayıf pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Sürekli umut ölçeği toplamı ile dışadönüklük ($r=.304$; $p=.000<.001$) yumuşak başlılık ($r=.268$; $p=.000<.05$), sorumluluk ($r=.326$; $p=.000<.001$), duygusal dengesizlik ($r=.251$; $p=.000<.05$) ve deneyime açıklık ($r=.412$; $p=.000<.001$) arasında zayıf, pozitif yönde anlamlı

ilişkiler bulunmaktadır. Kişilik özelliklerinin, alternatif yollar düşüncesi eyleyici düşünce alt boyutlarını ve sürekli umut düzeyine yordayıcı etkisini belirlemek amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Rekreasyon bölümü öğrencilerinin kişilik özelliklerinin umut üzerine etkisi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R^2
Sürekli Umut Ölçeği	Sabit	36.277	17.428	.000	14.566	.000	.168
	Dışa Dönüklük	.727	1.250	.212			
	Yumuşak Başlılık	.036	.577	.564			
	Sorumluluk	.583	.992	.322			
	Duygusal Dengesizlik	-.740	-1.195	.233			
	Deneyime Açıklık	2.319	4.824	.000			
Alternatif Yollar Düşüncesi	Sabit	18.886	15.257	.000	11.078	.000	.130
	Dışa Dönüklük	.822	2.377	.018			
	Yumuşak Başlılık	.280	.766	.444			
	Sorumluluk	-.136	-.388	.698			
	Duygusal Dengesizlik	-.802	-2.177	.030			
	Deneyime Açıklık	1.244	4.350	.000			
Eyleyici Düşünce	Sabit	17.391	15.420	.000	14.089	.000	.163
	Dışa Dönüklük	-.095	-.302	.762			
	Yumuşak Başlılık	-.279	-.840	.401			
	Sorumluluk	.718	2.256	.025			
	Duygusal Dengesizlik	.062	.184	.854			
	Deneyime Açıklık	1.076	4.129	.000			

Tablo 3 incelendiğinde, sürekli umut ölçeğinin toplamı bağımlı değişken olarak alındığında F değerinin anlamlı olması, böylece regresyon katsayısının sıfırdan farklı olduğu ve bunun sürekli umut toplam puanı değişkeninin modele katkısının anlamlı olduğu anlamına gelmektedir ($F=14.566$; $p=.000<.001$). Sürekli umut toplam düzeyinin belirleyicisi olarak “dışa dönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk, duygusal dengesizlik, deneyime açıklık” değişkenlerinin açıklayıcılık gücünün zayıf olduğu görülmüştür ($R^2=.168$). Öğrencilerin dışadönüklük ($p=.212>.05$), yumuşak başlılık ($p=1.000>.05$), sorumluluk ($p=.322>.05$) ve duygusal dengesizlik değişkenleri sürekli umut toplam düzeyini etkilememektedir ($p=.233>.05$). Sadece deneyime açıklık değişkeninin umut üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir ($t=4.824$, $p=.000<.001$).

“Dışa dönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk, duygusal dengesizlik, deneyime açıklık” kişilik özellikleri ile alternatif yollar düşüncesi ile yapılan regresyon analizinde F değeri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=11.078$; $p=.000<.001$). Alternatif yollar düşüncesi düzeyinin belirleyicisi olarak “dışa dönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk, duygusal dengesizlik, deneyime açıklık” değişkenlerinin açıklayıcılık gücünün zayıf olduğu görülmüştür ($R^2=.130$). Yumuşak başlılık ($p=.444>.05$) ve sorumluluk ($p=.698>.05$) değişkenleri alternatif yollar düşüncesi düzeyini etkilememektedir. Bunun yanında dışadönüklük ($t=2.377$, $p=.018<.05$) duygusal dengesizlik ($t=-2.177$, $p=.030<.05$) ve deneyime açıklık ($t=4.350$, $p=.000<.001$) değişkenleri alternatif yollar düşüncesi düzeyini arttırmaktadır.

Yapılan regresyon analizi sonucu; “dışa dönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk, duygusal dengesizlik, deneyime açıklık” ile eyleyici düşünce arasında F değeri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=14.089$; $p=.000<.001$). Eyleyici düşünce düzeyinin belirleyicisi olarak “dışa dönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk, duygusal dengesizlik, deneyime

açıklık” değişkenlerinin açıklayıcılık gücünün zayıf olduğu görülmüştür ($R^2=.163$). Dışa dönüklük ($p=.762>.05$) yumuşak başlılık ($p=.401>.05$) ve duygusal dengesizlik ($p=.854>.05$) değişkenleri düzeyi eyleyici düşünce düzeyini etkilememektedir. Bunun yanında sorumluluk ($t=2.256$, $p=.024<.05$) ve deneyime açıklık ($t=4.129$, $p=.000<.001$) değişkenlerinin sürekli umut ölçeğinin alt boyutu olan eyleyici düşünce üzerinde yordayıcı etkisi bulunmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Amacı, rekreasyon bölümü öğrencilerinin “dışa dönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk, duygusal dengesizlik ve deneyime açıklık” kişilik özelliklerinin, öğrencilerin sürekli umut düzeyini yordamadaki rolünü ortaya koymak olan bu çalışmada, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Rekreasyon öğrencilerinin kişilik özellikleri incelendiğinde, deneyime açıklık kişilik özelliğinin en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilerin hayal gücü, yaratıcı, estetik, ilgili, meraklı, yeniliklere açık olma özelliklerini taşıdığı söylenebilir. Dışa dönüklük, yumuşak başlılık, sorumluluk, duygusal dengesizlik özelliklerinin orta düzeyin biraz üzerinde olduğu görülmüştür. İmamoğlu (2017) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin iyi bir kişiliğe sahip oldukları tespit etmiştir. Tarhan (2012) farklı üniversitelerde öğrenim gören 1680 kişi üzerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin sahip olduğu kişilik özelliklerini sırasıyla yumuşak başlılık, dışa dönüklük ve deneyime açıklık olduğunu tespit etmiştir. Öğrencilerin umut düzeyi incelendiğinde, “alternatif yollar düşüncesi ve eyleyici düşünce boyutlarında” ve sürekli umut düzeylerinin de orta düzeyin üzerinde olduğu söylenebilir. Öğrencilerin alternatif yollar düşüncesi puanlarının yüksek olması, zor koşullar altında bile olsa arzuladıkları ya da istedikleri hedefler için başarılı planlar yapabildikleri ve alternatif yollar üretebildikleri düşünülmektedir. Eyleyici düşünce ise öğrencilerin engellerle karşılaştığında onlara alternatif yollar yaratmak ve seçmek için güç verdiği söylenebilir. Literatür incelendiğinde; Ulucan ve ark. (2011) beden eğitimi spor yüksekokullarında okuyan öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmada, öğrencilerin “orta seviyede umutsuzluk duygusuna” sahip olduklarını, Şahin (2009)’de çalışmasında üniversite öğrencilerin umutsuzluk düzeylerine ilişkin ortalamanın “hafif umutsuzluk ile orta düzey umutsuzluk sınırında” olduğunu tespit etmişlerdir. Dereli ve Kabataş (2009) ise üniversite öğrencilerinin umutsuzluk puanlarının yüksek düzeyde olduğunu, İmamoğlu (2017) ise resim iş bölümü öğrencilerinin orta düzeyde umutsuzluk düzeyine sahip olduğunu belirtmişlerdir. Aktaş ve Alpay (2015) “beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin hafif seviyede umutsuzluğa sahip olduğunu” belirtmiştir. Bu çalışmada rekreasyon bölümü öğrencilerinin umut düzeyi orta düzeyin üzerinde bulunmuştur. Rekreasyon bölümü öğrencilerinin yaşamlarına dair olay ve durumlarla ilgili pozitif bir inanca sahip oldukları ve gelecekleri için umutları olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada, SDKT’nin alt boyutları olan “duygusal dengesizlik, dışa dönüklük, deneyime açıklık, yumuşak başlılık ve sorumluluğun” sürekli umut puanını ne ölçüde yordadığı çoklu regresyon analizi ile incelenmiştir. Alternatif yollar düşüncesi boyutunu sırasıyla; deneyime açıklık, dışa dönüklük kişilik özelliklerinin pozitif yönde anlamlı bir yordayıcı, duygusal dengesizlik kişilik özelliğinin ise negatif yönde anlamlı bir yordayıcı olduğu bulunmuştur. Alternatif yollar düşüncesi; “arzulanan amaçlara ulaşmada kullanılabilir yollar bulma kapasitesi” olarak açıklanmaktadır (Cheavens ve ark., 2006). Girişken, atak, konuşkan, atılgan özelliği gösteren bireyler dışadönüklük kişilik özelliğine sahip bireylerdir. Dışa dönüklük kişilik özelliğinin “olumlu duygusal eğilimlerin tümü ile önemli derecede ilişkili” olduğunu tespit edilmiştir (Bailey, 2007). Aynı şekilde deneyime açıklıkta, “yeni şeyleri ve fikirleri benimseyen, hayal gücü canlı ve duyguları güçlü, güzellik ve sanattan zevk alan, geleneksel

değerleri sorgulayan bir kişilik yapısı” olarak ifade edilmektedir (Gawali, 2012). Deneyime açık kişiler “yeni fikirlere ve yaşantılara açık olurlar, düşünceleri ve bakış açıları yenilikçidir, problemleri alışılmışın dışında ele alırlar ve esnek davranırlar” (Leung ve Chiu, 2008). Bu bağlamda dışa dönük ve deneyime açık kişilerin istedikleri hedeflere ulaşmak için çözümler üretebilme ve alternatif yollar bulması doğal görünmektedir. Bireyde dışa dönüklük ve deneyime açıklık özelliklerinin birlikte olması alternatif yolları bulma düşüncesini daha çok açığa çıkardığı söylenebilir. Duygusal dengesizlik ise, hızla değişen ruh hali, negatif duygu ve düşüncede olma hali olarak ifade edilmekte ve düşük öz saygı ile ilişkili belirtilmektedir (Barrett ve Pietromonaco, 1997). Bireyin duygu, düşünce ve davranışında umut tutarlılık gerektirir. Bu araştırmada duygusal dengesizlik kişilik boyutunun umudu olumsuz yönde yordaması söz konusu bilgiler dahilinde anlamlıdır denilebilir.

Eyleyici düşünce boyutunu ise deneyime açıklık ile sorumluluk kişilik özellikleri yordamaktadır. Eyleyici düşünce; “umut teorisindeki motive edici parçasını oluşturmada, birey engellerle karşılaştığında ona alternatif yollar yaratmak ve seçmek için güç vermektedir” (Snyder, 2002). Deneyime açıklık kişilik özelliğinin “merak, esneklik, öğrenmeye isteklilik ve yaratıcılık iş performansı ile yakından ilişkili olduğu” belirtilmiştir (Mussel ve ark., 2011). Diğer yordayıcı olan sorumluluk özelliği bir görevi gerçekleştirmede önemlidir. Bir görev sürecinde bireyler “organizasyon sağlama ve motive olmada başarılıdırlar, yeterliklerine güvenirlir, görevlerine bağlıdırlar, başarmak için azimle çalışırlar, öz disiplinleri yüksektir, ayrıntılı düşünebilir, alacakları hazzı erteleyebilirler” (McCrae ve Costa, 1987; Patrick, 2011). Sorumluluk sahibi kişiler “güvenilir, görevine bağlı, dürüst ve etikdir, değişiklikleri başlatma ve süreci denetim alma gücüne” sahiptir. Sorumluluk aynı zamanda “çalışkanlığı, istekliliği, enerjik ve azimli olmayı, dürtüleri kontrol edebilmeyi ve bu sayede, görev ve amaç yönelimli davranabilmeyi, harekete geçmeden önce düşünmeyi, hazzı ertelemeyi, norm ve kurallara uyma ve plan yapmayı kapsar” (John ve Srivastava, 1999). Shiota ve ark. (2006), eyleyicilik odaklı olumlu duyguların sorumluluk kişilik özelliği ile ilgili olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle deneyime açıklık ve sorumluluk kişilik özelliğinin bireyin yeni amaçlar belirlemede, sonuca ulaşmaya kadar istekli çalışmasında önemli rol oynadığı söylenebilir.

Sürekli umudu yordayan kişilik özelliği ise deneyime açıklıktır. Umudu yüksek bireyler ulaşabilecekleri bir amaç belirleyip amacı gerçekleştirene kadar çaba sürdürmeye devam ederler. Deneyime açık kişilerde “yeni fikirlere ve yaşantılara açık olurlar, düşünceleri ve bakış açıları yenilikçidir, problemleri alışılmışın dışında ele alırlar ve esnek davranırlar” (Leung ve Chiu, 2008). Bu bağlamda bireyin yeni amaçlar belirlemede, sonuca ulaşmaya kadar istekli kararlı çalışmasında ve orijinal yollar üretmesinde zorluklarla karşılaştığında enerjinin ve zihinsel gücün yeniden toparlanılmasını sağlama da deneyime açıklık kişilik özelliğinin önemli olduğu söylenebilir. Tarhan (2012) yaptığı çalışmada “beş kişilik özelliğinin SUÖ puanı ile orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki verdiğini ve SUÖ puanına ilişkin toplam varyansın yaklaşık %30’unu açıkladığını” belirtmiştir. Ayrıca Tarhan (2012) “sorumluluk, dışa dönüklük ve deneyime açıklık özelliklerinin SUÖ puanlarını yordama gücünün düşük ve pozitif yönde anlamlı, duygusal dengesizlik özelliğinin SUÖ puanını yordama gücünün düşük ve negatif yönde anlamlı olduğu, yumuşak başlılık özelliklerinin ise SUÖ puanlarını yordama gücünün anlamlı olmadığı” sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ise yalnızca deneyime açıklık kişilik özelliği SUÖ puanına ilişkin varyansın %17’sini açıklamaktadır. Diğer kişilik özelliklerinin anlamlı olmadığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarının farklı çıkmasının örneklem grubundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak; öğrencilerin en yüksek deneyime açıklık kişilik özelliğine ve sırasıyla sorumluluk, yumuşak başlılık, duygusal dengesizlik ve dışa dönüklük özelliklerine sahip olduğu görülmüştür. Söz konusu beş kişilik özelliği ile umut arasındaki ilişkinin düşük düzeyde ve umudu açıklayan kişilik özelliğinin deneyime açıklık olduğu ortaya konmuştur. Bulgular ışığında aşağıda öneriler sunulmuştur.

Öneriler

1. Üniversite öğrencilerinin akademik ve mesleki seçimlerinde gerçekçi amaçlar belirlemeleri için, üniversitede bulunan Sağlık, Kültür ve Spor Birimi (SKS), üniversite öğrenci kulüpleri ve danışmanlık birimlerinde eğitim verilebilir.
2. Deneyime açıklık kişilik özelliğinin sanatsal duyarlılık, zekâ, incelik ve yaratıcılık ve merakı kapsadığı ve umudu açıklamada en iyi yordayıcı olduğu düşünüldüğünde; öğrencilerin eğitim yaşantılarında söz konusu özellikleri geliştirici etkinlikler düzenlemek umut düzeyinin yükseltilmesinde yardımcı olabilir.
3. Özellikle öğrenciyi aktif hale getiren, araştırmaya yönlendiren, bir problemi değişik bakış açısıyla görmelerini sağlayan yenilikçi eğitimciler; öğrencilerinin deneyime açık kişilik özelliklerini geliştirmede etkili olabilir.
4. Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri dikkate alınarak umutlu düşünmenin nasıl öğretilebileceği ve geliştirilebileceği ile ilgili çalışmalar yapılabilir.
5. Araştırma önerisi olarak; araştırma değişik örneklem gruplarında çalışılabilir.

KAYNAKLAR

- Aktaş I., Alpay D. D. (2015). Abant izzet baysal üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 15-24.
- Bacanlı H., İlhan T., Aslan S. (2009). Beş faktör kuramına dayalı bir kişilik ölçeğinin geliştirilmesi: Sıfatlara dayalı kişilik testi (SDKT). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 261-279.
- Bailey T. C., Snyder, C. R. (2007). Satisfaction with life and hope: A look at age and marital status. *The Psychological Record*, 57, 233-240.
- Barrett L. F., Pietromonaco, P. R. (1997). Accuracy of the five-factor model in predicting perceptions of daily social interactions. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 23(11), 1173-1188.
- Cheavens J. S., Feldman D. B., Woodward J. T., Snyder, C. R. (2006). Hope in cognitive psychotherapies: On working with client strengths. *Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly*, 20(2), 135-145.
- Cole B. P. (2008). Correlations between trait and academic measure of hope and the inventory on learning climate and student well-being. (Master's thesis). University of Kansas, ProQuest Dissertations Publishing.
- Costa P. T., McCrae, R. R. (1995). Domains and facets: Hierarchical personality assessment using the revised neo personality inventory. *Journal of Personality Assessment*, 64(1), 21-50.
- Çetin Gündüz, H., Ekşioğlu, S., Tarhan, S. (2017). Problematic internet usage: personality traits, gender, age and effect of dispositional hope level, *Eurasian Journal of Educational Research*, 70, 57-82.
- Çivitci N., Arıcıoğlu, A. (2012). Beş faktör kuramına dayalı kişilik özellikleri. *Mehmet Akif Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 78-96.
- Çokluk Bökeoğlu Ö., Şekercioğlu G., Büyüköztürk Ş. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik (SPSS ve LISREL uygulamaları)* (4.basım). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- D' Souza J. B., Saelee, S. (2014). The Influence of personality traits in relation to choice of major in university. *World Review of Business Research*, 4(3), 84-94.

Dereli F., Kabataş, S. (2000). Sağlık yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi*, 26, 31-36.

Doğan T. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ile öznel iyi oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14(1), 56-64.

Frankl V. E. (2000). *İnsanın anlam arayışı* (7.basım). (Çev. S. Budak). Ankara: Öteki.

Gawali C. S. (2012). The impact of gender on development of big five (OCEAN) personality factors (openness to experience, conscientiousness, extroversion, agreeableness and neuroticism). *Indian Streams Research Journal*, 2(4), 1-4.

Goldberg L. R. (1992). The development of markers for the big-five factor structure. *Psychological Assessment*, 4(1), 26-42.

Halama P. (2010). Hope as a mediator between personality traits and life satisfaction. *Studia Psychologica*, 52(10), 309-314.

İmamoğlu G. (2017). Resim Eğitimi ve Temel Eğitim Öğrencilerinde Umutsuzluk ve Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi. *İdil Dergisi*, 6(37), 2489-2504.

John O. P., Srivastava, S. (1999). The big-five trait taxonomy: History, measurement and theoretical perspectives. In L. Pervin and O. P. John (Eds.), *Handbook of Personality: Theory and Research* (2nd ed.). New York: Guilford.

Karasar N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Leung A.K.-Y., Chiu, C.-Y. (2008). Interactive effects of multicultural experiences and openness to experience on creative potential. *Creativity Research Journal*, 20(4), 376-382.

Mascora N., Rosen D.H. (2005). Existential meaning's role in the enhancement of hope and prevention of depressive symptoms. *Journal of Personality*, 73(4), 985-1013.

McCrae R. R., Costa, P. T. (1987). Validation of the five-factor model of personality across instruments and observers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 81-90.

Miller J.F. (2007). Hope: A construct central to nursing. *Nursing Forum*, 42(1), 12-19.

Mount M. K., Barrick M. R., Scullen S. M., Rounds J. (2005). Higher-order dimensions of the big five personality traits and the big six vocational interest types. *Personal Psychology*, 58, 447-478.

Mussel P., Winter C., Gelléri P., Schuler, H. (2011). Explicating the openness to experience construct and its subdimensions and facets in a work setting. *International Journal of Selection and Assessment*, 19(2), 145- 156.

Patrick C. L. (2011). Student evaluations of teaching: Effects of the Big Five personality traits, grades and the validity hypothesis. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 36(2), 239-249.

Shiota M. N., Keltner D., John, O. P. (2006). Positive emotion dispositions differentially associated with big five personality and attachment style. *The Journal of Positive Psychology*, 1(2), 61-71.

Snyder C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), 249-275.

Snyder C. R. (2005). Teaching: The lessons of hope. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24(1), 72-84.

Snyder C. R., Feldman D. B., Shorey H. S., Rand, K. L. (2002b). Hopeful choices: A school counselor's guide to hope theory. *Professional School Counseling*, 5(5), 298-307.

Snyder C. R., Harris C., Anderson J. R., Holleran S. A., Irving L. M., Sigmon S. T., Yoshinobu L., Gibb J., Langelle C., Harney, P. (1991). The will and ways: Development and validation of an individual-differences measure of hope. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(4), 570-585.

- Snyder C. R., LaPointe A. B., Crowson J. J., Early, S. (1998). Preferences of high and low-hope people for self-referential input. *Cognition & Emotion*, 12(6), 807-823.
- Snyder C. R., Rand K. L., King E. A., Feldman D. B., Woodward, J. T. (2002c). False hope. *Journal of Clinical Psychology*, 58(9), 1003-1022.
- Snyder C. R., Shorey H. S., Cheavens J., Pulvers K. M., Adams V. H. III., Wiklund, C. (2002a). Hope and academic success in college. *Journal of Educational Psychology*, 94(4), 820-826.
- Somer O., Korkmaz M., Tatar A. (2002). Beş faktör kişilik envanterinin geliştirilmesi-1: Ölçek ve alt ölçeklerin oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 21-33.
- Staats S., Stassen, M. A. (1985). Hope: An affective cognition. *Social Indicators Research*, 17, 235-242.
- Tabachnick., B. G., Fidell, L. S. (2013). *Çok değişkenli istatistik kullanımı*: Uluslararası baskı. Pearson.
- Şahin C. (2009). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 271-286.
- Tarhan S. (2012). *Umudun özyeterlik, algılanan sosyal destek ve kişilik özelliklerinden yordanması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tarhan S., Bacanlı H. (2015). Sürekli umut ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 1-14.
- Tarhan S., Bacanlı H. (2016). İlkokuldan üniversiteye umut kavramının tanımlanması üzerine nitel bir çalışma. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 86-112.
- Tsukasa K., Snyder C. R. (2005). The relationship between hope and subjective well-being: Reliability and validity of the dispositional hope scale. *Japanese version. Japanese Journal of Psychology*, 76(3), 227-234.
- Ulucan H., Kılıç M., Kaya K., Türkçapar, Ü. (2011). Beden eğitimi spor yükseköğretimlerinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin umutsuzluk ve yaşam doyumu düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13, 349-356.
- Yelboğa A. (2006). Kişilik özellikleri ve iş performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 8(2), 196-211.
- Zournazi M. (2004). *Umut değişim için yeni felsefeler* (Çev. U. Abacı). İstanbul: Literatür.